

Aktuális agrárpolitikai kérdések: állattenyésztésünk helyzete és kilátásai

Tekintettel arra, hogy 2011 első félévében Magyarország tölti be az Európai Unió elnöki tisztségét, a lakosság és a szakemberek részéről egyaránt igen nagy az érdeklődés a hazánk számára meghatározó agrárágazat jövője és lehetőségei iránt. A megnövekedett információigény kielégítésére a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) Mezőgazdasági Főosztálya és az EOQ Magyar Nemzeti Bizottság Mezőgazdasági Szakbizottsága 2010. november 23-án fenti címmel félnapos szakmai rendezvényt tartott a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Arany János utcai épületének VIII. emeleti nagytermében. A téma iránti nagy érdeklődésre jellemző, hogy közel 100 vezető gyakorlati és egyetemi szakember jelezte vissza részvételi szándékát.

Rövid bevezetőjében *Dr. Molnár Pál*, az EOQ MNB elnöke köszöntötte a megjelenteket. Nagy megtiszteltetésnek nevezte, hogy a jövő évi EU elnökségünk előtt közös fórumon foglalkozhatunk a legfontosabb aktuális agrárpolitikai kérdésekkel. A szervezésért külön köszönetet mondott Acsainé Dr. Kobilka Líviának, az EOQ MNB Mezőgazdasági Szakbizottsága társelnökének.

Dr. Feldman Zsolt agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkár (VM): Megnyitó

Az állattenyésztés területén sem a szakma, sem a VM, sem pedig a kutató társadalom nem sok jót látott: erősödtek a negatív tendenciák. A mezőgazdasági termelés szerkezetében bekövetkezett változások során csökkent az állattenyésztés aránya, amellet a rendszerváltás után a teljesítménycsökkenés is elkerülhetetlen volt. Mindez a Közös Agrárpolitika (KAP) nem mindig kedvező hatásaira, a feketegazdaságra és a nem megfelelő földhasználatra vezethető vissza. Az állattenyésztés fejlesztéséhez a makrogazdasági és a speciális ágazati okok együttes feltérképezésére van szükség.

A nem produktív beruházások támogatása nem kedvez a hozzáadott érték növekedésének, ezáltal stagnál a versenyképesség és csökken a jövedelmezőség. A mutatók romlása egyértelműen utal a szakmai visszalépésre. A versenyképesség szempontjából az is hátrányos, hogy rossz kultúrával rendelkezik a feldolgozás, elkülönült a termeléstől és nem is korszerű. Mindezt tetézi a banki és a hitelcsatornák beszűkülése a pénzügyi válság következtében. A támogatás és a piac nem működik

jól, a támogatás nem hatékony. A kormányzat mindenképp a piaci kérdéseket kívánja rendezni a lokális (helyi) piacok erősítésével és az országos piacok rendbe tételével. Olyan tudatos, innovatív termékfejlesztésre van szükség, ami híven követi a fogyasztói szokások változásait és más trendeket. Rendkívül fontos a fogyasztói bizalom erősítése és a hazai termékek védelme, amit a biztonságosság és a jó minőség hatékony kommunikálása segíthet legjobban elő.

Hogy mit hoz a jövő, az nagymértékben függ az egész agrárgazdaság kilátásaitól, amit alapvetően befolyásolnak a KAP keretein belül a szenzibilis kérdésekről folytatott érdemi viták. Az állattenyésztés vonatkozásában nem tudjuk, hogy mi lesz a közvetlen kifizetésekkel? Van-e a mozgástér a termeléshez kötött támogatások rendszerében? Egy dolog azonban biztosnak látszik: partnereinkkel szövetséget kell kötnünk. A magyar EU elnökség alatt hangsúlyosan merül fel majd a közép- és hosszútávú tejkérdés, a jövőkép, a termelők és a felvásárlók közötti szerződéses kapcsolatok, valamint a termelői integráció a tej termékpályán, ami eszközrendszerrel adhat a kezünkbe a piac jobb szervezéséhez.

Rendkívül fontos, hogy az állattenyésztési ágazat általában kiszámíthatóságot tapasztaljon a jogi szabályozás és a támogatások tekintetében, ami hosszú távon kulcskérdést jelent. Sikeres, jövőorientált ágazatra van szükség! Ehhez kapcsolódóan kell foglalkozni a jövő agrárpolitikáját meghatározó kérdésekkel.

Dr. Vajda László főosztályvezető (VM EU Koordinációs és Nemzetközi Főosztály): Magyarország 2011. évi európai uniós elnökségi feladatai

2011 első félévében Magyarország tölti be az EU Tanácsának elnöki tisztségét. Dr. Vajda László eddig a Mezőgazdasági Különbizottságban Magyarország képviselője és szóvivője volt, ezentúl a Különbizottság elnöke lesz. 2010. december 1-től már Brüsszelben dolgozik, és 2011 júliusában jön haza. Az Európai Unió három legfontosabb szerve az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Tanács: ez utóbbinak az elnöke lesz Magyarország, ami kiemelkedő esemény hazánk életében.

Időszerűvé válik a KAP jövőjével való foglalkozás. Magyarországnak beleszólása lesz abba, hogy mely témák kerüljenek napirendre, illetve hogy egy adott témára mennyi időt szánjanak (egy vagy több ülés). A javaslatokat az Európai Bizottság készíti elő. 2011 áprilisban már

ülésezni fog az Agrárminiszterek Tanácsa, amelyen az agrárpolitika jövőjéről szóló 20 pont megtárgyalására kerül sor. A magyar Elnökségnek korlátozottan lehetősége lesz a dolgok befolyásolására (témák napirendre tűzése és szorgalmazása, amellelt az elnöki posztot betöltő tagállam összességében nagyobb befolyással rendelkezik). Nem lesz könnyű dolog a 27 tagállam külön véleményéből egyetlen egységes EU vélemény kialakítása. Ez konfliktusokkal jár a nemzeti és a közösségi érdekek között. A KAP jövőbeli irányairól már van egy munkaanyag, ami 27-féle véleményt tartalmaz; áprilisban nekünk már egy közös 20 pontos tanácsi álláspontot és következtetéseket kell elfogadtatnunk. Ez főként elnökségi feladat lesz, a magyar nemzeti érdekek érvényesítését egy kicsit más eszközökkel kell érvényre juttatnunk.

A témák mennyisége az egyes elnökségek alatt nem egységes. Nekünk várhatóan sokkal több témánk lesz, mint az előző elnökségnek. A tagállamok nagy elvárással tekintenek a magyar elnökség elé. Jó példa erre az állattenyésztés helye és szerepe: magyar érdek gyanánt már megfogalmazásra került a sertéságazat hangsúlyosabb támogatása az új agrárpolitikában, amihez most szövetségest keresünk más országokban is. Magyarország elnöksége anyagi és személyi forrásigényt von maga után. Az elnökséggel együttjáró költségek nagyobb része a nemzeti költségvetést terheli, de pl. nagy összegű EU támogatást kaptunk a Vidékfejlesztési Minisztérium színháztermének és előcsarnokának felújítására.

Milyen témák, azaz bizottsági közlemények várhatók a magyar Elnökség időszaka alatt? A tejsomaggal kapcsolatban a Bizottság 2010 decemberéig beterjeszti jelentését a Tej Munkacsoport ajánlásai alapján. A Bizottság jogszabályi javaslata a tejpiac szabályozására fog vonatkozni, 2015-től ugyanis megszűnnek a tejkvóták. A javaslat sorsáról a Tanács fog dönteni. Számítani lehet egy minőségpolitikai csomagra is a földrajzi elnevezésekről, a termékek jelöléséről és a fogyasztók tájékoztatásáról, valamint az újszerű élelmiszerekről (Novel Food) – mivel itt a Tanács és a Parlament véleménye különbözik, január végén egyeztetésre (conciliation) lesz szükség. A Bizottság további módosítandó jogszabályokat fog beterjeszteni a Tanács elé, ahol technikai és tartalmi módosításokról lesz szó. Szükség van többek között az állategészségügyi és az állatvédelmi stratégiák felülvizsgálatára (pl. méhbetegségek, TSE vizsgálat): a Bizottság várhatóan májusban nyújt be erről javaslatot. Bár Magyarország közvetlenül nem érintett a tengeri

halászatban, most mégis lesz feladatunk a halászati miniszterek Brüsszelbe tervezett 2-3 találkozásán.

Az elhangzott előadást összegezve **Dr. Molnár Pál** rámutatott arra, hogy Magyarországgal szemben valóban nagy elvárások vannak nem csupán az agrárium, hanem a nemzetgazdaság teljes spektrumát illetően. Egyben felhívta a jelenlevők figyelmét arra, hogy – Magyarország EU Elnökségéhez kapcsolódóan – 2011. június 20-23. között az Európai Minőségügyi Szervezet Budapesten tartja 55. Kongresszusát „A globális minőség irányítása egy új korszakban” vezérgondolat jegyében. Ez a Kongresszus egyúttal Minőségügyi Világkongresszus is lesz, amely 3 évente felváltva az Egyesült Államokban, Európában és Japánban kerül megrendezésre. A Minőségügyi Világkongresszus keretében a világ minőségügyi szervezetei vezetőinek csúcstalálkozója és a Nemzetközi Minőségügyi Akadémia tisztújító Közgyűlése is helyet kap. A Minőségügyi Világkongresszus hivatalosan elismert EU elnökségi rendezvény lesz. Dr. Molnár Pál meghívta a jelenlevőket a jövő nyári Kongresszusra felkérve őket, hogy lehetőségeik szerint járuljanak hozzá a rendezvény sikeréhez.

A november 23-i szakmai rendezvény további részében a következő előadások hangzottak el:

Dr. Popp József főigazgató-helyettes (Agrárgazdasági Kutató Intézet): Az állati eredetű termékek piaci kilátásai

Dr. Potori Norbert osztályvezető (Agrárgazdasági Kutató Intézet): Terménypiaci kilátások

Dr. Szepesi Dezső cégvezető, az MTA doktora (Levegőkörnyezet Gazdálkodási Szaktanácsadó Bt.): Az állattartó telepeknél fellépő zavaró szaghatások és modellezésük

Papp Attila fejlesztő mérnök (Campden BRI Magyarország Nonprofit Kft.): A hagyományos élelmiszergyártó KKV-k versenyképességének növelését elősegítő élelmiszerlánc menedzsment módszerek és újszerű értékesítési stratégiák

Pazsiczki Imre osztályvezető (VM Mezőgazdasági Gépesítési Intézet): A műszaki technika szerepe a környezetkímélő állattartás biztosításában

Az utóbbi 5 előadás diáképei teljes terjedelemben megtalálhatók az EOQ MNB honlapján (<http://eoq.hu/akt10/allat.htm>).

Várkonyi Gábor